

40

I N S V L Æ
S. M A R T I N I,
&
V L I A R V S,
vulgo

L'ISLE DE RÉ, & OLÉRON.

*Insula Re-
ra alias S.
Martini.*

SAntoniz, (regio Aquitaniz est) obja-
cent ad Occidentem
Insulæ majores duæ,
p. Isle de Ré, & Oleron.
Prior Reta dicta, à
continenti unius, à
Rupella duarum leu-
carum spatio diffita,
per quinque leucas in
longum exporrigitur: leucam & sesqui, qua la-
tior, aliis locis multo minor; satis & vini abun-
dans & aliarum rerum ad vitam necessariorum.
Portum & stationes tutas habet qua parte Se-
ptentrionem spectat: ad Meridiem, qua mari
inhospitali alluitur, penitus inaccessa; populo
ob commercium, & vicis frequens, sub præse-
ctura Rupellæ comprehensa. Insula ad S. Mi-
chaëlis cœnobium pertinet, unde cœnobium ip-
sum Retense etiam cognominatur. Martini Fa-
num primum & maxime populosum tota in-
sula municipium, nomen quoque insulæ dedit.
Pagos præterea habet S. Maria, Heers, Abbatiam,
La Flotte, La Courvaude.

*Cautio na-
vigantibus.*

Qui continentem inter Pictaviam, & insulam
S. Martini navis cursum tuto dirigere volet, pro-
prior continenti naviget oportet, longiusquæ ab
insula dicta recedat: littora enim ejus vadosa
sunt & prærupta. Nec tamen nimis radendum
littus continentis, cum & illic brevissima sint & syr-
tes. Interiora subeuntibus ita porro navigan-
dum, donec templum. S. Martini situm sit ad
Occasum hibernum, quo cum perveneris, supe-
rassè te credas pulvillum maris, qui ad Boreale
est insulæ latus. Hic refluxo mari, profundus est
orguiam unam, pleno mari quatuor. Circa S.
Martini Fanum mare altum est 4, 5, 6 orguias.
Quoties anchoram hic figere voles, hoc obser-
va, uti rectè spectanti pateat & objiciatur por-
tus. Hunc locum prætervectus si navi onusta
pulvillum transire voles, qui ex adverso Abbatie
extenditur, expecta usque dum plusculum intum-
uerit mare, nam remisso mari, deficientibus
aquis, facile erit in scopulum impingere. Si an-
choram jacere voles prope Abbatiam, capta

Gallia.

profunditatem 6 vel 7 orguiarum. Quod si præ-
ternavigare volēs insulam Martini, & ad insulam
illam triangularem, quam *Brandeylant* vocant,
contendere, oculis locum illum signa, in quo li-
nea recta constitutas videbis turres *Lussou* & in-
sulæ minoris *Vrch*. Hoc enim situ nihil periculi
erit à vadis *Laverdin* dictis. Iacent hæc quarta
circiter milliaris partē ab insula Martini, inter
quam & vada ista, tuta datur navigatio. Portus
ostium est patens satis insulam inter & Vliarum,
quod qui subire volet, studiose sibi cavere de-
bet à promontorio Boreali insulæ Oleron.

Insulam hanc nuperrime celebrem fecit An-
glorum potentissima in eam expeditio. Obsessa
enim à Ludovico XIII Francorum Rege Rupel-
la, Angelorum Rex tutelam ipsius urbis ob com-
munem religionis causam sibi deberi ratus, eo
cum numerosa classe misit Ducem Buckinga-
mum, comite Soubisio, qui cum in insulam ap-
pulisset, felici satis Marte Gallos repulit, & in
pagum cui *la Flotte* nomen se recipere coegit. Ip-
se successus suos urgens, municipium S. Martini
nullis mœnibus cinctum occupavit, ex quo pau-
lo ante discesserat Gallorum Dux fortissimus
Dominus *Thorax*, qui in castrum & propugnacu-
lum suum se recepit, una cum prælidiariis 2500.
Buckinghamus municipium vallo cingi jussit, ita
ut nulli ipsius injussu exire permissum fuerit. Et-
jam propugnaculum corona cinxit & aggere, ex
prisco & usitato hodiernæ militiæ more. Cum-
que consultum videretur Buckinghamo non vi,
sed fama expugnare propugnaculum, octoa-
ginta Gallorum fœminas una cum liberis coe-
git adire propugnaculum, ut, si reciperentur,
oneri essent obsessis, sin minus, invidiam Gallo-
rum in Gallos concitaret. Durante obsidione
causas ejus edidit prolixiore scripto idem Dux,
variis varie hoc ejus factum interpretantibus.
Cum autem non nisi recentibus vescerentur ci-
bis carnibusque, & à salitis essent alieniores An-
gli, morbis affligi & debilitari cœperunt, pluri-
mis extinctis siti, dysenteria, uvarum immodi-
co usu. Tormento majore ictus cecidit Præse-
ctus *Burcht*; cujus mortem ut ulcisceretur Buc-
kingamus, pluribus explosis in arcem tormen-
tis

*Nupera in
eam An-
glorum ex-
peditio.*

Q q

tis